

N á v r h

Věcný záměr zákona o dlouhodobé zdravotně - sociální péči

Příloha – Status klienta dlouhodobé péče

Vymezení dlouhodobé péče a jejích klientů

Dlouhodobá péče je spektrem kombinovaných zdravotních a sociálních služeb, které potřebují osoby se sníženou soběstačností závislé na cizí pomoci: potřebují pomoc a péči při každodenních sebeobslužných aktivitách pro zajištění důstojného života (definice OECD).

Pro definici dlouhodobé péče je klíčová právě potřeba zkombinovat významný podíl zdravotní a sociální péče. Péče, jež je svým časovým průběhem dlouhodobá, ale zároveň převážně zdravotní s minimální sociální komponentou (např. dlouhodobá intenzivní péče) nebo převážně sociální s minimální zdravotní komponentou (například podpora fyzicky hendikepovaných, ale jinak zdravých mladých lidí), nepatří do dlouhodobé péče tak, jak je definována v tomto návrhu.

Dlouhodobou péči potřebují lidé v důsledku zhoršené schopnosti sebeobsluhy, která může být díky zdravotnímu postižení vrozená nebo získaná v průběhu života v důsledku zhoršení zdravotního stavu.

Z pohledu zdravotnictví je dlouhodobá péče po fázi akutní a následné péče třetí fází poskytování zdravotních služeb. Je zaměřena na klienty, u kterých se ani zákroky moderní medicíny ani intenzivní rehabilitací nepodařilo plně obnovit jejich funkční schopnosti a kteří potřebují dlouhodobou systematickou zdravotní péči zejména charakteru ošetrovatelské péče. Poskytování dlouhodobé péče v přirozeném prostředí klienta formálními poskytovateli nebo ve formě sdílené péče je považováno za nevhodnější způsob podpory a péče.

Proces přiznání statusu klienta dlouhodobé péče

1.1. **Klientem dlouhodobé péče** může být pouze osoba, která je pojištěncem podle zákona o veřejném zdravotním pojištění nebo je podle jiných právních předpisů za pojištěnce považována, je závislá na péči jiné fyzické osoby a se zhoršeným zdravotním stavem za podmínek stanovených tímto zákonem.

1.2. **Dočasným klientem dlouhodobé péče** se může stát osoba, které ošetřující lékař indikuje ošetrovatelskou zdravotní péči, jako je tomu u klientů dlouhodobé péče, se souhlasem této osoby. Ošetřující lékař musí do zdravotnické dokumentace uvést den, kdy tuto osobu indikoval jako dočasného klienta dlouhodobé péče, vydal potvrzení o statusu dočasného klienta dlouhodobé péče a informoval příslušnou obec s rozšířenou působností o této skutečnosti. Tento stav trvá do doby, než bude vydáno rozhodnutí o přiznání statusu klienta dlouhodobé péče. Zdravotní pojišťovna provádí úhrady zdravotní péče u tohoto klienta jako u klienta dlouhodobé péče. Současně s touto indikací lékaře se spouští standardní proces získání statusu klienta dlouhodobé péče.

Odůvodnění

Zásadním problémem současné praxe je pozdní zajištění potřebné péče, které často způsobí klientovi a jeho rodině významnou zátěž a zbytečné zhoršení zdravotního stavu. Navržená právní úprava zvyšuje sociální a zdravotní ochranu tím, že zajistí poskytnutí potřebné péče neodkladně. Z důvodů včasného zajištění služeb dlouhodobé péče bude možné, aby ošetřující lékař potvrdil potřebu dlouhodobé péče a přiznal tak pacientovi dočasný status klienta dlouhodobé péče. Přiznání statusu klienta dlouhodobé péče se provádí dvoustupňově, aby bylo možno v potřebných případech zahájit poskytování péče bezodkladně na základě indikace ošetřujícího lékaře. Ten kontaktuje komunitní sestru, která po souhlasu této osoby zajistí kroky vedoucí k podání žádosti o status klienta dlouhodobé péče včetně řízení o přiznání příspěvku na péči.

1.3. **Osoby blízké nebo asistent sociální péče** mohou klientovi poskytovat potřebnou péči v rámci dlouhodobé péče.

Odůvodnění

Cílem je co nejflexibilnější poskytování dlouhodobé péče odpovídající potřebám a preferencím konkrétního klienta, včetně zapojení blízkých osob nebo asistentů sociální péče, kteří mohou zajistit poskytování části nebo veškeré potřebné péče.

Zdravotní služby mohou být vždy poskytovány pouze oprávněnými poskytovateli podle zákona o zdravotních službách.

1.4. Povinnost podat informaci o nepříznivé situaci potenciálního klienta dlouhodobé péče mají všichni poskytovatelé sociálních a zdravotních služeb.

1.5. Informace se podává obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností.

1.6. Místně příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností neprodleně kontaktuje označenou osobu, prověří správnost informace a provede hodnocení sociálních potřeb a zdravotního stavu osoby. Jednotlivé procesy v rámci posuzování statusu klienta dlouhodobé péče jsou metodicky vedeny ze strany MPSV a MZ podle věcné příslušnosti. Následně bude osobu informovat o možnostech zajištění poskytování dlouhodobé péče a přiznání příspěvku na péči. V případě souhlasu klienta pomůže klientovi s přípravou a podáním žádosti o přiznání statusu klienta dlouhodobé péče a přiznání příspěvku na péči a vloží výsledek hodnocení sociálních potřeb a zdravotního stavu osoby do Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí.

Odůvodnění:

Dnes existuje celá řada vstupních míst do systému, na kterých je izolovaně a různým, duplikovaným a nesouvisejícím způsobem posuzována potřeba dlouhodobé péče (příspěvek na péči na Úřadu práce, domácí zdravotní péče na základě indikace registrujícího praktického lékaře, hospitalizace ve zdravotnickém zařízení na základě rozhodnutí lékaře tohoto zařízení.). V důsledku toho se proces hodnocení stavu klienta či pacienta opakuje, není integrován a vede tak ke zbytečným nákladům, nejednotnému posuzování a zhoršení dostupnosti služeb pro potřebné občany.

Cílem je vytvořit jednotné vstupní místo do systému poskytování dlouhodobé péče a jednotný proces posouzení sociálních a zdravotních potřeb klienta.

1.7. Řízení o přiznání statusu klienta dlouhodobé péče

- začíná podáním žádosti o přiznání statusu klienta žadatelem,
- Úřad práce oznámí přijetí žádosti příslušné zdravotní pojišťovně,
- Úřad práce si vyžádá od ošetřujícího lékaře lékařskou zprávu na předepsaném formuláři (možnost podání dálkovým elektronickým způsobem). Lékařská zpráva posuzovaného klienta je vypracována podle Mezinárodní klasifikace funkčních schopností a disability. Lékařská zpráva bude dále obsahovat posouzení potřeby ošetrovatelské zdravotní péče podle metodiky určené MZ ČR,

- Úřad práce provede sociální šetření jako podklad pro posouzení stupně závislosti a požádá místně příslušnou OSSZ o posouzení stupně závislosti,
- ÚP a OSSZ pro účely posouzení stupně závislosti postupují stejně jako při posuzování stupně závislosti pro účely příspěvku na péči,
- komunitní sestra bude zákonem stanovena jako zástupce žadatele v řízení o přiznání statusu, pokud tato osoba není schopna sama jednat a nemá zástupce.

Odůvodnění:

Řízení o přiznání statusu klienta dlouhodobé péče na Úřadu práce probíhá zpravidla bez přítomnosti klienta (klient nebude nucen jezdit na Úřady práce na jednání KPPDP). Komise bude vycházet z provedených hodnocení, které slouží jako společné podklady k rozhodnutí o přiznání statusu klienta a rozhodnutí o přiznání příspěvku na péči (pokud tento nebyl již dříve přiznán).

- 1.8. Úřad práce předloží všechny výsledky KPPDP k posouzení. KPPDP posoudí žádost a vypracuje stanovisko s konstatováním, zda posuzovaná osoba splňuje či nesplňuje podmínky pro přiznání statusu klienta dlouhodobé péče.
- 1.9. Těmito podmínkami jsou potřeba ošetrovatelské zdravotní péče, a její očekávaný vývoj v čase, hodnocené podle metodiky vydané Ministerstvem zdravotnictví. KPPDP při posouzení žádosti zároveň vychází z návrhu zařazení klienta (nebo již existujícího zařazení klienta) do příslušného stupně závislosti za účelem přiznání příspěvku na péči, vypracovaného Lékařskou posudkovou službou. KPPDP může doporučit Úřadu práce zahájení správního řízení o přiznání příspěvku na péči nebo změnu zařazení klienta do jednotlivých stupňů závislosti, případně doporučit zahájení správního řízení o přiznání jiné sociální dávky, pokud to příslušný právní předpis povoluje.
- 1.10. Úřad práce vydá správní rozhodnutí a o výsledku uvědomí žadatele, příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností, ošetřujícího lékaře a příslušnou zdravotní pojišťovnu.
- 1.11. Pokud pacient umístěný ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče, jehož zdravotní stav nelze léčebnou péčí podstatně zlepšit, který byl z tohoto důvodu označen jako dočasný klient dlouhodobé péče, nebude ani po vysvětlení možností poskytování dlouhodobé péče lůžkové, popř. ambulantní, souhlasit s podáním žádosti o přiznání statusu klienta, bude po uplynutí doby stanovené pro poskytování následné zdravotní péče a po předchozím vyrozumění příslušné osoby nebo příslušného úřadu podle zákona o zdravotních službách jeho hospitalizace ukončena, popřípadě mu budou ve zdravotnickém

zařízení lůžkové péče poskytovány sociální služby podle zákona o sociálních službách.

- 1.12. Od přijetí žádosti do doby, než je vydáno rozhodnutí Úřadu práce ČR, je na základě potvrzení ošetřujícího lékaře pohlíženo na potenciálního klienta jako na osobu s dočasným statutem klienta dlouhodobé péče. Na zdravotní ošetřovatelskou péči indikovanou takovému klientovi ošetřujícím lékařem nelze pohlížet jako na plánovanou zdravotní péči a zdravotní pojišťovna je povinna ji zajistit ve lhůtě odpovídající její naléhavosti stanovené ošetřujícím lékařem.
- 1.13. Proti rozhodnutí Úřadu práce ČR je možno podat odvolání k Ministerstvu práce a sociálních věcí. MPSV rozhodne o odvolání na základě stanoviska zvláštního orgánu - Komise pro posuzování odvolání v dlouhodobé péči. Na jeho ustavení se bude podílet MPSV a MZ. Řízení probíhá podle správního řádu. MPSV vydá statut a jednací řád Komise. Členové komise (zaměstnanci MPSV a MZ) se účastní zasedání komise v rámci své pracovní činnosti a pověření.
- 1.14. Pokud se změní skutečnosti rozhodné pro přiznání statusu klienta dlouhodobé péče, provede se nové posouzení sociální a zdravotní situace klienta za účelem zjištění, zda potřeba dlouhodobé péče trvá. Nové posouzení proběhne shodným způsobem jako řízení o přiznání statusu klienta.
- 1.15. V případě, že je osobě zrušen status klienta dlouhodobé péče, obec s rozšířenou působností ve spolupráci s poskytovatelem zajistí přiměřeně návrat této osoby do přirozeného prostředí včetně potřebné podpory sociálních a zdravotních služeb.

Odůvodnění:

Status klienta dlouhodobé péče nebude ve všech případech osobě přiznán „doživotně“, ale mohou být stanoveny podmínky (například časové), kdy dojde k opětovnému posouzení a zhodnocení stavu klienta.